

בפועל. (215)

חמשה בירחא,

ג. ובחודש השלישי בריש ירחא,

שבמקרה זה ראיית 'ריש ירחא' של החודש השלישי, היא באמת בתוך ימי נדוטה, שהרי ראתה חמשה ימים קודם לכן, בכ"ה לחודש השני ולכך אי אפשר להוכיח כשיטת רב [פפא].

אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע: לא באופן הזה מדובר כאן. אלא הכי אמר רבי יוחנן: אשה קובעת וסת בתוך ימי נדוטה, כגון דחזאי:

א. בחודש אחד בריש ירחא,

ב. ובחודש השני בריש ירחא, ובעשרין

ראתה דם ביום וסתה אף על פי כן אנו אומרים שודאי היתה קיימת ביום זה סיבה לראיית דם, אלא משום איזו שהיא סיבה היא לא ראתה בו דם בפועל. ולכך יתכן למנות את ימי ההפלגה מיום זה, שהרי לא נשתנה סדר ימי וסתה, והוא הדין לענין זה שאין קביעות וסת כ"ימי נדה", שהטעם הוא, משום שמעיינה כבר פתוח בימים אלו, ועד ז' ימים אין ראייתה נגרמות מכח סיבה חדשה אלא מכח הסיבה של היום הראשון. וסובר רב פפא, שגם במקרה שלא ראתה בא' בחודש שהוא יום וסתה, אף על פי כן, כשרואה אחר כך בה' בחודש, אנו אומרים שאין כאן סיבה חדשה לראיית הדם, אלא ראתה מכח יום א' בחודש, שהוא הגורם לראיה כל ז' ימים, שהרי אנו אומרים שהיתה ביום זה סיבה לראיית דם, ואף שלא גרמה לראייה באותו יום בעצמו, מכל מקום, אין זו סיבה שהמשך הטבע שתמיד גורם לראייה בתוך ז' ימים, לא יפעל, ולכך אין היא יכולה לקבוע וסת על ידי ראייה זו של ה' בחודש [לריש לקיש]. אבל רבי יוחנן נחלק בזה, וסבר שאף על פי שנחשב כימי נדות, אף על פי כן לענין קביעות וסת רק אם המעיין פתוח בפועל אי אפשר לקבוע וסת, כמו שנתבאר בהערה הקודמת].

ורק לענין קביעות וסת ב"ימי זיבה" מודה רב פפא "שנדה ופתחה מכ"ז מנין", שלענין זה הוא תלוי רק בראייה בפועל, שעל ידי מירוק הדם בז' ימי נדה, היא נהיית מסולקת מדם ב"א

פעמים בא' בחודש הרי עדיין לא קבעה כלל וסת לא' בחודש, והאיך יתכן לומר שבחודש השלישי, אף שלא ראתה בא' בחודש הרי זה נחשב כאילו ראתה, הרי עדיין אין לה וסת כלל ליום זה. והתוס' לשיטתם תירצו, שמדובר שראתה ג' פעמים גם לריש ירחא וגם לה' בירחא, ונידון הגמרא הוא על הפעם הרביעית. ובחזו"א [סימן פ"ה ס"ק ז'] כתב שגם לפי שיטת רש"י צריך לומר על דרך שביארו התוס', שמדובר באופן שכבר קבעה קודם לכן לא' בחודש, וראתה יותר מב' ראיות בא' בחודש.

215. כן מבואר ברש"י. וברמב"ן הקשה על רש"י, שהרי אף רב פפא סובר שמונים את ימי ההפלגה מיום הוסת ואף שלא ראתה בו, הרי מודה "שנדה ופתחה מכ"ז מנין" ואין "ימי נדה" מתחילים אלא לאחר ראייה בפועל, ואיך יתכן לומר שעל אף שלא ראתה בריש ירחא, נחשבת ראיית ה' בירחא כראייה בתוך ימי נדות? וגם צריך ביאור מה הדמיון בין הדין של רב פפא שנאמר לענין מנין ימי ההפלגות "בוסת הפלגה", לבין דין זה של מנין ז' ימי נדה, שמדובר בכלל ב"וסת החודש", ואיך הוכיח רב פפא מדין זה על דין זה?

והביאור בשיטת רש"י [ענין חזו"א סימן פ"ד סוס"ק ג'] הוא, שרש"י סובר שטעם המחלוקת של רב פפא ורב הונא מהיכן מונים את ימי ההפלגה, הוא משום שרב פפא סבר שאף שלא